

Zvyšování základního kapitálu upisováním akcií

Je-li nová výše základního kapitálu zapsána do obchodního rejstříku a nevysloví-li soud neplatnost usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu v řízení podle § 183 obch. zák., nelze následně dovozovat, že ke zvýšení základního kapitálu nedošlo, a to bez ohledu na případné vady upsání akcií.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2639/2014, ze dne 13.1.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelů a) G. P a b) G. M., obou zastoupených Mgr. P.S., advokátkou, se sídlem v P., za účasti 1) V. Š., 2) A. V., 3) Z. V., a 4) A. a. s., se sídlem v P., všech zastoupených JUDr. M.O., advokátem, se sídlem v P., o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, o určení akcionářského podílu ve společnosti a o zmocnění ke svolání valné hromady, vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 23 Cm 91/2013, o dovolání navrhovatelů a účastníků řízení V. Š., A. V., Z. V. a A. a. s. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. dubna 2014, č. j. 8 Cmo 23/2014-248, tak, že dovolání se zamítají.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci usnesením ze dne 20. listopadu 2013, č. j. 23 Cm 91/2013-163, zastavil řízení o vyslovení neplatnosti všech usnesení valné hromady společnosti A. a. s. (dále jen „společnost“) konané dne 18. ledna 2013 (výrok I.), zamítl návrh na určení, že navrhovatel G. P. je akcionářem společnosti „s akcionářským podílem odpovídajícím celkem 54 % na společnosti a 54 % hlasovacích práv ve společnosti“ (výrok II.), zamítl návrh na určení, že navrhovatel G. M. je akcionářem společnosti „s akcionářským podílem odpovídajícím celkem 25 % na společnosti a 25 % hlasovacích práv ve společnosti“ (výrok III.), zamítl návrh na zmocnění navrhovatelů ke svolání mimořádné valné hromady společnosti s navrženým programem, popř. ke svolání náhradní valné hromady se stejným programem, nebude-li mimořádná valná hromada usnášeníschopná (výrok IV.), a rozhodl o nákladech řízení (výrok V.) a o vrácení části zaplaceného soudního poplatku navrhovatelům (výrok VI.).

V záhlaví označeným usnesením Vrchní soud v Olomouci k odvolání navrhovatelů změnil usnesení soudu prvního stupně ve výrocích II. až IV. tak, že určil, že navrhovatelé jsou akcionáři společnosti, a to navrhovatel G. P. „s akcionářským podílem určeným poměrem 540.000 Kč ku 7.900.000 Kč“ a navrhovatel G. M. „s akcionářským podílem určeným poměrem 250.000 Kč ku 7.900.000 Kč“, v části, v níž se navrhovatelé domáhali určení, že jsou akcionáři společnosti „ve větším rozsahu, než je uvedeno shora“, návrh zamítl a zmocnil navrhovatele ke svolání mimořádné valné hromady společnosti s navrženým programem, popř. ke svolání náhradní valné hromady se stejným programem, nebude-li mimořádná valná hromada usnášeníschopná (první výrok). Dále odvolací soud rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (druhý a třetí výrok).

Odvolací soud vyšel z toho, že:

1) Společnost byla do obchodního rejstříku zapsána dne 17. února 1995, její základní kapitál činil 1.000.000 Kč a byl rozvržen na 200 listinných akcií na majitele o nominální hodnotě 5.000 Kč. Akcie byly společností emitovány dne 4. ledna 1996 a byly podepsány V. Š., A. V. a Ing. M. S. jako členy představenstva společnosti. K témuž dni byli v obchodním rejstříku zapsáni jako členové

představenstva P. Š., R. J. a V. Š..

2) Dne 30. května 1997 uzavřeli navrhovatelé jako kupující a V. Š. a A. V. jako prodávající kupní smlouvu, kterou prodávající prodali navrhovateli G. P. celkem 108 akcií společnosti s pořadovými čísly 43 až 150 a navrhovateli G. M. celkem 50 akcií společnosti s pořadovými čísly 151 až 200 (dále též jen „kupní smlouva“ a „sporné akcie“) za sjednanou kupní cenu, kterou kupující prodávajícím dne 4. června 1997 zaplatili.

3) Od uzavření kupní smlouvy až do roku 2002 společnost s navrhovateli jednala jako se svými akcionáři, navrhovatelé se jako akcionáři účastnili valných hromad společnosti.

4) Dne 7. listopadu 2002 prohlásilo představenstvo společnosti za neplatné 200 akcií společnosti emitovaných dne 4. ledna 1996 s tím, že budou vydány nové akcie s datem emise 7. listopadu 2002.

5) Dne 3. září 2003 bylo do obchodního rejstříku zapsáno usnesení mimořádné valné hromady společnosti ze dne 21. července 2003 o zvýšení základního kapitálu společnosti upsáním nových akcií o částku 6.900.000 Kč. Dne 22. září 2003 se V. Š., A. V. a Z. V. jako akcionáři společnosti vlastníci 100 % akcií dohodli na rozsahu své účasti na zvýšení základního kapitálu v částce 6.900.000 Kč. Dohoda byla pořízena ve formě notářského zápisu. Zvýšení základního kapitálu společnosti bylo do obchodního rejstříku zapsáno dne 7. října 2003.

6) Dopisem ze dne 26. února 2013 doručeným společnosti dne 1. března 2013 navrhovatelé požádali společnost o svolání mimořádné valné hromady s navrženým programem. Společnost žádost navrhovatelů dopisem ze dne 25. března 2013 odmítla, neboť navrhovatelé nikdy nebyli jejími akcionáři.

Na takto ustaveném základě odvolací soud (ve shodě se soudem prvního stupně) uzavřel, že akcie emitované společností dne 4. ledna 1996 jsou neplatné, neboť neobsahují dva podpisy členů představenstva oprávněných za společnost podepisovat. Uzavřením kupních smluv však navrhovatelé neměli zájem nabýt pouze vlastnictví k samotným akciím, nýbrž též práva a povinnosti s akciemi spojená podle § 155 odst. 1 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“). Zaplacením kupní ceny a přijetím akcií mohli navrhovatelé důvodně nabýt přesvědčení, že se stali „akcionáři jako společníky společnosti“. Samotná společnost s navrhovateli po dobu delší než tři roky zacházela jako s akcionáři. Jelikož jsou navrhovatelé cizími státními příslušníky, měli omezené možnosti sami zjišťovat soulad dokumentů v českém jazyce s českým právem. Navíc, v době, kdy k uzavření kupní smlouvy došlo, byla podle odvolacího soudu „možnost obstarat si výpis z obchodního rejstříku poměrně komplikovaná, protože tuto záležitost bylo nutné řešit s rejstříkovými soudy“. Odvolací soud dále zdůraznil, že navrhovatelé nabývali sporné akcie od osob, které byly jejich prvními majiteli a podílely se na jejich emisi a s nimiž navrhovatelé již předtím a rovněž několik let potom společně podnikali. Sporné akcie navíc sloužily k zajištění bankovního úvěru a ani banka nepochybovala o jejich platnosti.

Odvolací soud proto uzavřel, že navrhovatelé v souladu s § 1 odst. 2 obch. zák. a s § 134 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), vydrželi „práva odpovídající jejich postavení akcionářů společnosti v rozsahu odpovídajícím jmenovité hodnotě nakoupených akcií, když byli po dobu delší tří let v dobré víře, že jim náleží akcionářská práva vázící se na jimi zakoupené akcie.“ Upírá-li společnost navrhovatelům práva akcionářů, mají navrhovatelé na požadovaném určení naléhavý právní zájem.

Nebyla-li u soudu napadena platnost usnesení valné hromady společnosti o zvýšení základního kapitálu, nelze podle odvolacího soudu s ohledem na § 131 a § 204 odst. 6 obch. zák. toto usnesení revokovat. „Právě tak se nelze s ohledem na § 204 odst. 6 obch. zák. domáhat posouzení dohody akcionářů o úpisu akcií jako neplatné či nicotné, bylo-li podle ní zvýšení základního kapitálu zapsáno do obchodního rejstříku“. Odvolací soud proto určil „akcionářský podíl“ navrhovatelů poměrem nominální hodnoty sporných akcií k základnímu kapitálu společnosti zapsanému v obchodním rejstříku. Dále v souladu s § 181 odst. 3 obch. zák. zmocnil navrhovatele ke svolání mimořádné valné

hromady s navrženým programem, neboť navrhovatelé jsou akcionáři společnosti „s podílem na základním kapitálu vyšším, než ukládá ustanovení § 181 odst. 1 obch. zák.“, a představenstvo společnosti nevyhovělo jejich žádosti o svolání mimořádné valné hromady.

Proti usnesení odvolacího soudu podali dovolání navrhovatelé (proti prvnímu výroku v části, v níž byl zamítnut návrh na určení, že navrhovatelé jsou akcionáři společnosti „ve větším rozsahu, než je uvedeno shora“) a V. Š., A. V., Z. V. a společnost (proti prvnímu výroku v části, v níž bylo určeno, že navrhovatelé jsou akcionáři společnosti a v níž byli navrhovatelé zmocněni ke svolání mimořádné valné hromady společnosti, jakož i proti druhému a třetímu výroku).

Navrhovatelé opírají přípustnost dovolání o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíce za to, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to zda se lze dovolat neúčinnosti upsání akcií z důvodu uzavření dohody podle § 205 obch. zák. pouze některými (nikoliv všemi) akcionáři i poté, kdy zvýšení základního kapitálu upsáním nových akcií podle takové dohody bylo zapsáno do obchodního rejstříku. Dovolatelé požadují, aby usnesení odvolacího soudu bylo dovolacím soudem v napadené části zrušeno a věc byla (v tomto rozsahu) vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatelé mají za to, že nedošlo k platnému uzavření dohody všech akcionářů o rozsahu účasti na zvýšení základního kapitálu podle § 205 obch. zák., neboť dovolatelé jako akcionáři vlastníci 79 % akcií společnosti se uzavření dohody nezúčastnili (dohodu uzavřeli akcionáři vlastníci dohromady pouze 21 % podíl). Práva upsat nové akcie ve smyslu § 167 ve spojení s § 204 odst. 1 a § 205 obch. zák. zanikla, resp. vůbec nevznikla, neboť upsání akcií na základě neplatné dohody bylo neúčinné. Nově vydané akcie jsou proto podle dovolatelů neplatné a nejsou s nimi spojena žádná práva, což znamená, že dovolatelé nadále disponují dohromady 79 % podílem na společnosti, včetně 79 % podílu na hlasovacích právech.

V. Š., A. V., Z. V. a společnost opírají přípustnost dovolání o § 237 o. s. ř., majíce za to, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, a to 1) zda lze vydržet podíl na akciové společnosti, resp. práva akcionáře společnosti, v případě, že akciová společnost nevydala platné akcie, a osoba dovolávající se vydržení akcií tedy nedržela platné akcie, 2) zda právní omyl navrhovatelů, kteří se domnívali, že drží platné akcie, byl omluvitelný, 3) zda navrhovatelé měli naléhavý právní zájem na požadovaném určení „akcionářského podílu“ a 4) zda bylo možné navrhovatelům přiznat něco jiného, než čeho se domáhali.

Dovolatelé mají za to, že podle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu [usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005, uveřejněné pod číslem 50/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 50/2008“) a usnesení ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. 29 Odo 346/2006, která jsou veřejnosti přístupná - stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá po 1. lednu 2001 - na webových stránkách Nejvyššího soudu], lze vydržet jako věc movitou pouze takovou akcii, která skutečně existuje. Navrhovatelé nemohli vydržet podíl na akciové společnosti, resp. práva akcionáře společnosti, neměli-li v držení platné akcie.

Podle dovolatelů není v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. října 2002, sp. zn. 22 Cdo 929/2001, usnesení ze dne 22. února 2012, sp. zn. 22 Cdo 2249/2010, rozsudek ze dne 21. listopadu 2012, sp. zn. 30 Cdo 400/2012) ani závěr odvolacího soudu, podle kterého právní omyl navrhovatelů, kteří se domnívali, že drží platné akcie, byl omluvitelný. Dovolatelé mají za to, že navrhovatelé nemohli být se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře o tom, že se stali akcionáři společnosti. Přihlížel-li odvolací soud k cizí státní příslušnosti

navrhovatelů, porušil zásadu rovného postavení účastníků před zákonem. Obstarání výpisu z obchodního rejstříku nebylo v roce 1997 komplikovanou záležitostí, od 15. září 1997 bylo možné zjistit informace z obchodního rejstříku též prostřednictvím internetu. Navrhovatelé byli navíc dne 30. května 1997 zvoleni členy představenstva společnosti a z tohoto titulu měli k dispozici veškeré potřebné informace. V. Š. a A. V., kteří navrhovatelům sporné akcie prodali, nebyli zakladateli společnosti ani s navrhovatelem společně nepodnikali. Konečně sporné akcie nesloužily k zajištění bankovního úvěru u italské banky, nýbrž byly pouze dány bance do úschovy.

Odvolací soud podle názoru dovolatelů též pochybil, shledal-li naléhavý právní zájem navrhovatelů na požadovaném určení „akcionářského podílu“. Navrhovatelé požadované určení opakovaně vztahovali k neexistujícímu základnímu kapitálu společnosti ve výši 1.000.000 Kč, čímž opakovaně brojili proti zvýšení základního kapitálu, ačkoli u soudu včas nenapadli platnost usnesení valné hromady společnosti o zvýšení základního kapitálu. Navrhovatelé požadované určení je proto „nepotřebné, nevykonatelné, resp. nicneřešící“, a závěr odvolacího soudu o existenci naléhavého právního zájmu je tak v rozporu s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 27. března 1997, sp. zn. 3 Cdo 1338/96, uveřejněným v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročníku 1997, pod číslem 21, a rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 17. dubna 2014, sp. zn. 33 Cdo 1734/2013.

Domáhali-li se navrhovatelé určení „akcionářských podílů“ ve vztahu k základnímu kapitálu společnosti ve výši 1.000.000 Kč a určil-li odvolací soud jejich „akcionářské podíly“ ve vztahu ke skutečnému základnímu kapitálu společnosti ve výši 7.900.000 Kč, přiznal navrhovatelům něco jiného, než čeho se domáhali. Odvolací soud přitom postupoval v rozporu usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 4221/2011, podle kterého v projednávané věci není postup podle § 153 odst. 2 o. s. ř. možný, neboť nejde ani o řízení, které by bylo možné zahájit i bez návrhu, ani o věc, u které z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání mezi účastníky.

Dovolatelé dále odvolacímu soudu vytýkají, že se nevypořádal s otázkou vydání akcií společnosti s datem emise 7. listopadu 2002, že o věci rozhodl, ačkoliv zde byla překážka věci rozsouzené (pravomocně skončená řízení vedená u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 30 Cm 221/2009 a sp. zn. 30 Cm 92/2010), a že porušil zásadu rovnosti účastníků tím, jak přistupoval k tvrzením a důkazním návrhům jednotlivých účastníků, jaké důkazy provedl, jak je zhodnotil a jaké závěry z nich učinil.

Dovolatelé požadují, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu, jakož i usnesení soudu prvního stupně, v dovoláním napadeném rozsahu zrušil a řízení zastavil, popř. aby usnesení odvolacího soudu v napadeném rozsahu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, anebo aby je změnil tak, že návrh na zahájení řízení v plném rozsahu zamítne.

V. Š., A. V., Z. V. a společnost považují rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu napadeném navrhovatelem za správné, dovolání navrhovatelů za vadné, nepřípustné a nedůvodné a navrhují, aby Nejvyšší soud dovolání navrhovatelů odmítl, popř. aby je zamítl.

Navrhovatelé považují rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu napadeném V. Š., A. V., Z. V. a společností za správné.

1) K dovolání V. Š., A. V., Z. V. a společnosti:

Ačkoliv dovolatelé ohlašují, že usnesení odvolacího soudu napadají též ve druhém a třetím výroku, z obsahu dovolání je zřejmé, že zpochybňují pouze rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé; druhým a třetím výrokem usnesení odvolacího soudu o nákladech řízení před soudy obou stupňů se dovolací soud proto nezabýval.

Dovolání není přípustné podle § 237 o. s. ř. k přezkoumání námitek, podle nichž V. Š. ani A. V. nebyli zakladateli společnosti ani s navrhovateli společně nepodnikali a sporné akcie nesloužily k zajištění bankovního úvěru u italské banky, nýbrž byly pouze dány bance do úschovy, neboť jimi dovolatelé toliko (nepřípustně) brojí proti skutkovým zjištěním odvolacího soudu, aniž Nejvyššímu soudu v této souvislosti předkládají jakoukoliv otázku hmotného či procesního práva splňující některý z předpokladů přípustnosti dovolání vymezených v § 237 o. s. ř.

Ze stejných důvodů (totiž pro absenci jakékoliv otázky hmotného či procesního práva splňující některý z předpokladů přípustnosti dovolání vymezených v § 237 o. s. ř.) nečiní dovolání přípustným ani námitky, podle nichž se odvolací soud nevypořádal s otázkou vydání akcií společnosti s datem emise 7. listopadu 2002 ani se všemi argumenty dovolatelů.

Způsobilý dovolací důvod nepředstavují ani námitky nesprávného hodnocení důkazů; samotné hodnocení důkazů opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v § 132 o. s. ř. nelze úspěšně napadnout přípustným dovolacím důvodem (k tomu srov. v poměrech do 31. prosince 2012 např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2011, sen. zn. 29 NSČR 29/2009, uveřejněného pod číslem 108/2011 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, včetně tam zmíněného odkazu na náleží Ústavního soudu ze dne 6. ledna 1997, sp. zn. IV. ÚS 191/96, uveřejněný pod číslem 1/1997 Sbírký náleží a usnesení Ústavního soudu).

Při hodnocení dobré víry navrhovatelů vzal odvolací soud v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (představovanou mimo jiné i dovolateli citovanými rozhodnutími a dále např. dalšími rozhodnutími citovanými v usnesení sp. zn. 22 Cdo 2249/2010) v úvahu všechny v řízení zjištěné okolnosti rozhodné pro závěr, zda navrhovatelé při běžné (normální) opatrnosti, kterou bylo možné s ohledem na okolnosti a povahu daného případu po nich požadovat, neměli, resp. nemohli mít, po celou vydržecí dobu důvodné pochybnosti o tom, že jsou akcionáři společnosti; dovolání tudíž nečiní přípustným otázka, zda omyl navrhovatelů (že jsou sporné akcie platnými cennými papíry) byl omluvitelným.

Přípustnost dovolání nezakládá ani další dovolateli otevřená otázka, zda navrhovatelé – kteří mají za to, že jsou akcionáři společnosti, přičemž společnost jim toto postavení upírá – měli naléhavý právní zájem na požadovaném určení „akcionářského podílu“ ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř. (ve znění účinném do 31. prosince 2012), neboť i tuto otázku odvolací soud vyřešil zcela v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu (srov. obdobně např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 673/2008, ze dne 21. května 2013, sp. zn. 29 Cdo 3614/2012, či ze dne 23. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 2354/2014, a obecně k naléhavému právnímu zájmu např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2011, sp. zn. 29 Cdo 3469/2009).

Navrhovatelé se domáhali určení, že jsou akcionáři společnosti „s akcionářskými podíly odpovídajícími celkem 54 % a 25 % na společnosti a 54 % a 25 % hlasovacích práv ve společnosti“. Určil-li odvolací soud, že jsou akcionáři s menšími podíly, přiznal jim méně, než čeho se domáhali, nikoliv něco jiného (jak usuzují dovolatelé). Proto dovolání nečiní přípustným ani otázka, zda „bylo možné navrhovatelům přiznat něco jiného, než čeho se domáhali“ (na jejím posouzení napadené rozhodnutí nespočívá).

Dovolání je však podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení dovolateli otevřené (a v rozhodování Nejvyššího soudu dosud neřešené) otázky, zda lze vydržet podíl na akciové společnosti, která nevydala platné akcie.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 23. února 2011, sp. zn. 29 Cdo 4946/2009, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 12, ročníku 2011, pod číslem 174, vysvětlil, že akcionář společnosti, která

nevydala akcie, ačkoliv byl jejich emisní kurs zcela splacen, může vykonávat práva akcionáře, včetně práva převést odpovídající podíl na akciové společnosti na třetí osobu.

Ačkoliv uvedený závěr přijal pro právní úpravu účinnou od 1. ledna 2001, prosadí se i pro právní úpravu předchozí, rozhodnou pro projednávanou věc (srov. v tomto směru důvodovou zprávu k návrhu zákona posléze přijatého pod číslem 370/2000 Sb., jímž byla do § 155 odst. 1 obch. zák. vložena druhá věta, výslovně určující, že „osoba, která se podílí na základním kapitálu společnosti, je oprávněna vykonávat práva akcionáře jako společníka, i když společnost dosud nevydala akcie nebo zatímní listy, a to ode dne zápisu základního kapitálu, na němž se podílí, do obchodního rejstříku“).

V R 50/2008, k jehož závěrům se posléze opakovaně přihlásil (srov. např. usnesení ze dne 3. října 2007, sp. zn. 29 Odo 794/2006, ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. 29 Odo 346/2006, či ze dne 26. března 2008, sp. zn. 29 Cdo 408/2007, anebo rozsudek ze dne 23. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 2287/2008, uveřejněný pod číslem 67/2009 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek) Nejvyšší soud uzavřel, že obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným (představující účast společníka ve společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti společníka) lze vydržet jako věc movitou.

Bylo-li možné vydržet podíl ve společnosti s ručením omezeným (ačkoliv v poměrech právní úpravy účinné do 31. prosince 2013 nebyl považován za věc v právním smyslu), a současně mohl-li akcionář nakládat s podílem na akciové společnosti, která nevydala akcie (ačkoliv byl jejich emisní kurs zcela splacen), bylo možné takový podíl na akciové společnosti i vydržet za analogického použití úpravy vydržení věcí movitých.

Pouze na okraj Nejvyšší soud podotýká, že s ohledem na závěry učiněné v usnesení sp. zn. 29 Cdo 4946/2009 měl odvolací soud nejprve zvážit, zda kupní smlouvu (o převodu sporných akcií) nelze posoudit jako smlouvu o převodu (nevtěleného) podílu na společnosti; teprve v případě, že tomu tak není, bylo na místě posuzovat, zda navrhovatelé účast ve společnosti vydrželi. Nicméně uvedené pochybení nemělo vliv na správnost rozhodnutí ve věci.

2) K dovolání navrhovatelů:

Dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení dovolateli otevřené otázky, zda se lze dovolat neúčinnosti upsání akcií z důvodu uzavření dohody podle § 205 obch. zák. pouze některými (nikoliv všemi) akcionáři i poté, kdy zvýšení základního kapitálu upsáním nových akcií podle takové dohody bylo zapsáno do obchodního rejstříku. Tato otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena.

Právní úprava akciové společnosti v obchodním zákoníku vychází z toho, že základní kapitál „představuje záruku pro věřitele“ – srov. úvodní ustanovení Druhé směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (77/91/EHS) [Úřední věstník Evropské unie L 26, 31.1.1977, s. 1-13, zvláštní vydání v českém jazyce kapitola 17, svazek 01, s. 8-20], resp. bod 5 úvodních ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/30/EU ze dne 25. října 2012 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úřední věstník Evropské unie L 315, 14.11.2012, s. 74-97).

Proto (mimo jiné) § 204 odst. 6 obch. zák. určuje, že bylo-li zvýšení základního kapitálu zapsáno do

obchodního rejstříku, je upisovatel povinen splatit emisní kurs jím upsaných akcií, i kdyby bylo upsání akcií neplatné nebo neúčinné. To neplatí, jestliže soud prohlásí usnesení o zvýšení základního kapitálu postupem podle § 183 za neplatné.

Je-li nová výše základního kapitálu zapsána do obchodního rejstříku a nevysloví-li soud neplatnost usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu v řízení podle § 183 obch. zák., nelze následně dovozovat, že ke zvýšení základního kapitálu nedošlo, a to bez ohledu na případné vady upsání akcií.

Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že nevyslovil-li soud neplatnost usnesení valné hromady společnosti, konané dne 21. července 2003, a byla-li nová výše základního kapitálu společnosti zapsána do obchodního rejstříku, nelze z rozporu dohody akcionářů uzavřené podle § 205 obch. zák. (spočívajícího v tom, že stranami dohody nebyli všichni akcionáři) dovozovat, že základní kapitál společnosti nebyl zvýšen. Tím nejsou dotčena práva dovolatelů na náhradu tím způsobené újmy.

Jelikož právní posouzení věci odvolacím soudem je správné a dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. není dán, Nejvyšší soud, který neshledal ani vady řízení, k nimž u přípustného dovolání přihlíží v souladu s § 242 odst. 3 o. s. ř., dovolání všech dovolatelů zamítl podle § 243d písm. a) o. s. ř.

Zbývá dodat, že řízení není postiženo ani (dovolateli vytčenou) zmatečností vadou podle § 229 odst. 2 písm. b) o. s. ř. (tedy projednání věci nebránila překážka věci dříve rozsouzené), neboť v řízeních vedených u soudu prvního stupně pod sp. zn. 30 Cm 221/2009 a sp. zn. 30 Cm 92/2010 nebylo rozhodováno o totožných nárocích.

Usnesením ze dne 24. března 2010, č. j. 30 Cm 221/2009-368, Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci zamítl návrh na určení, že navrhovatelé jsou majiteli sporných akcií, na určení neplatnosti akcií emitovaných společností 7. listopadu 2002, 7. října 2003 a 3. ledna 2006 a návrh na určení neúčinnosti upsání akcií emitovaných na základě usnesení valné hromady ze dne 21. července 2003 o zvýšení základního kapitálu, uzavíraje, že navrhovatelům nesvědčí naléhavý právní zájem (maje za to, že bylo na místě podat návrh na zahájení řízení, „v němž má být vyřešeno, kdo je akcionářem a s jakým akcionářským podílem“).

Usnesením ze dne 30. března 2011, č. j. 30 Cm 92/2010-183, Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci, zamítl návrhy na určení, že navrhovatelé jsou akcionáři společnosti s akcionářským podílem odpovídajícím celkem 54 % a 25 % základního kapitálu, který činí 1,000.000 Kč, uzavíraje, že navrhovatelům nesvědčí naléhavý právní zájem, neboť se domáhají určení akcionářského podílu „ve vazbě“ na základní kapitál v odlišné výši, než je zapsána v obchodním rejstříku. Dovolání navrhovatelů proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 9. srpna 2011, č. j. 8 Cmo 170/2011-211, jímž odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil, Nejvyšší soud odmítl usnesením ze dne 20. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 4221/2011.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)